

RAPORT POST-EVENIMENT
“ATRACTIVITATE, EXPANSIUNE,
REZILIENȚĂ: UN NOU MODEL
ECONOMIC PENTRU ROMÂNIA”

Asociația Proiectul România 2030

București, 21 iulie 2023

Raport post-eveniment
“Atractivitate, Expansiune, Reziliență:
un Nou Model Economic pentru România”

*Conferință organizată de Asociația Proiectul România 2030, 21 iulie, format hibrid,
găzduită la Academia de Studii Economice (ASE), București*

Cuprins

Conceptul evenimentului	2
Prezentarea viziunii și misiunii Asociației Proiectul România 2030, în raport cu oportunitățile și constrângerile economice pe care România le are în anii următori	2
Prezentare macro pe tema evoluțiilor recente și a perspectivelor pe termen mediu	5
Dezbateri pe tema AER (Atractivitate, Expansiune, Reziliență) pentru economia României	7

Conceptul evenimentului

Conferința “Atractivitate, Expansiune, Reziliență: un Nou Model Economic pentru România” a adus în prim-plan direcțiile strategice ale dezvoltării economiei României reprezentate de creșterea atractivității țării pentru investiții, stimularea proiectelor strategice și consolidarea poziției sale în lanțurile globale de aprovizionare. Evenimentul organizat de Asociația Proiectul România 2030 a avut ca obiectiv lansarea dezbaterii asupra **unui Nou Model Economic al României**, fundamentat pe sustenabilitate, competitivitate și dezvoltare. Participanții au analizat **arhitectura economică, socială și instituțională a statului**, caracterizată de **creșterea rapidă înregistrată în ultimii 10 ani de economia românească**, dar și de **aparitia și menținerea unor probleme structurale și dezechilibre care amenință dezvoltarea României în orizontul 2030.**

Participanții s-au raportat la **recomandările experților OECD care susțin necesitatea dezvoltării unui mediu de afaceri mai favorabil pentru atragerea investițiilor, cu accent pe importanța creșterii productivității și dezvoltării capitalului uman în generarea de locuri de muncă și venituri mai mari.** Evenimentul a constituit o oportunitate pentru a reitera **viziunea și misiunea Asociației Proiectul România 2030 de a promova trecerea la un model economic focalizat pe inovație, valoare adăugată și domenii strategice**, care să înlocuiască modelul extensiv bazat pe costuri reduse.

La conferința “Atractivitate, Expansiune, Reziliență: un Nou Model Economic pentru România”, găzduită de Academia de Studii Economice (ASE), au participat membri ai corpului academic, antreprenori și experți din mediul economic, responsabili de reconfigurarea noului model economic prin soluțiile concrete de dezvoltare și transformare pe care le-au propus pentru ca România să realizeze un salt calitativ în orizontul 2030.

Prezentarea viziunii și misiunii Asociației Proiectul România 2030, în raport cu oportunitățile și constrângerile economice pe care România le are în anii următori

Profesorul Marius Profiroiu, Prorector pentru relații internaționale la Academia de Studii Economice (ASE) și membru în Consiliul Consultativ al Asociației România 2030, a felicitat organizatorii pentru inițiativa organizării unei dezbateri aplicate pe tema dezvoltării economiei României în orizontul 2030, într-un moment în care avem nevoie mai mult ca oricând de idei și soluții, integrate într-o abordare proactivă, vizionară. Profesorul Marius Profiroiu a subliniat că **Academia de Studii Economice este un partener de nădejde care susține inițiativele care își propun să genereze un impact pozitiv în societate.** A recomandat **articularea unui model economic pentru România** care să răspundă problemelor stingente și actuale reprezentate de creșterea deficitelor comerciale, scăderea puterii de cumpărare și lipsa în continuare a investițiilor străine în realizarea de mari proiecte în România. Profesorul Marius

Profiroiu a apreciat că **Asociației Proiectul România 2030 își propune să fie o voce respectată, prin ideile și sugestiile aplicate prezentate pe teme strategice și prioritare pentru dezvoltarea economică, socială și instituțională a țării noastre.**

Bogdan Belciu, membru co-fondator și partener al firmei de consultanță în management Valorem, a mulțumit Academiei de Studii Economice (ASE) din București pentru găzduire și a prezentat principalele priorități ale Asociației Proiectul România 2030 în domeniul economic, integrate în noua strategie de țară caracterizată de un Nou Contract Economic, Social, de Sustenabilitate și Democratic pentru România, cu accent pe cele 9 dimensiuni: 1) New Economy Trust (NET); 2) Brand România; 3) o singură națiune; 4) democrație participativă și implicare civică; 5) securitate, libertate, prosperitate; 6) inovare, ca principal motor al dezvoltării; 7) un nou contract social prin recrearea unei arhitecturi a oportunităților; 8) un stat transformat, modern și eficace; 9) un nou model economic caracterizat prin sustenabilitate, competitivitate și dezvoltare. Bogdan Belciu, membru în Consiliul Consultativ al Asociației România 2030, a subliniat că pentru a articula și defini cele 9 dimensiuni strategice și transversale, este necesară **implicarea și participarea mediului public și privat pentru a crește nivelul de reprezentativitate,** oferind, în același timp, credit economiei românești pentru progresele înregistrate în ultima perioadă. În prezent, România se plasează la mijlocul clasamentului european după Produsul Intern Brut – Prețuri curente (locul 14, 286 mld. EUR în 2022), depășind în ultimii ani 4 țări importante (Grecia, Cehia, Finlanda și Portugalia) ca urmare a performanței economice semnificative înregistrată în ultimii 10 ani.

“Jumătatea plină a paharului” este reprezentată de faptul că PIB-ul României aproape s-a dublat în ultimii 10 ani, țara noastră înregistrând una din cele mai mari rate de creștere din Europa. În România, PIB/capita ajustat la puterea de cumpărare a crescut de la ~50% la ~75% din media europeană în ultimii 10 ani. Țara noastră se află acum la un nivel relativ comparabil cu Polonia și Ungaria. **“Jumătatea goală a paharului” ne indică conturarea unor probleme structurale ale economiei românești,** caracterizate prin: 1) numeroase sectoare cu valoare adăugată limitată; 2) decalaje regionale mari; 3) deficite structurale – inclusiv comercial (nu exportăm suficient și importăm prea mult, produse cu valoare adăugată mare); 4) investiții străine încă relativ mici și un mediu antreprenorial insuficient dezvoltat; 5) deficit în creștere al forței de muncă (fiind necesare între 2 și 4 milioane de persoane nou angajate); 6) lipsa unui cadru structurat de finanțare al economiei (România are printre cele mai mici niveluri de intermediere financiară din Europa, fiind necesară adoptarea unui mix de finanțare, care să includă un Fond suveran pentru investiții strategice, o Bancă de dezvoltare care să stimuleze finanțarea și un sector de fonduri de investiții private mult mai puternic); 7) lipsa unor proiecte strategice de țară, de anvergură la nivel european. **Pentru a realiza un salt istoric, România are nevoie de o schimbare de paradigmă pe termen mediu,** pentru a susține în continuare această creștere. **Pentru a ne dezvolta, ar trebui să ne focalizăm pe sectoarele cu valoare adăugată mare, care să fie încurajate și susținute de o strategie care să ne repositioneze în ierarhia europeană.**

Prezentarea realizată de Bogdan Belciu asupra structurii PIB în România, Germania, Cehia, Polonia, Estonia, Litunia, Ungaria și la nivelul UE 27 (în perioada 2011-2020) indică **creșterea semnificativă a ponderii IT-ului și a serviciilor, în timp ce ponderea industriei și a agriculturii s-au redus semnificativ și necesită o repriorizare**. În raport cu ponderea industriei, România se situează astăzi sub nivelul din celelalte țări est europene (Cehia, Polonia, Ungaria), un semnal de alarmă important în contextul în care tendința europeană este de dezindustrializare, cu accent pe producerea de motoare electrice. **În multe zone ale industriei ar trebui astfel să schimbăm paradigma de dezvoltare**. Analizele realizate de Banca Națională a României (BNR) pe baza datelor furnizate de Ministerul Finanțelor evidențiază o pondere de doar 37% a companiilor cu Investiții Străine Directe în sectoare cu valoare adăugată mare, cu o tendință în scădere. Jumătate din profiturile din economie sunt generate în comerț și servicii.

Distribuția PIB per capita ajustat la puterea de cumpărare ne indică un decalaj semnificativ între București și restul țării. Pe de o parte, nivelul PIB/capita din București a crescut de la ~130% la peste ~180% din media europeană în ultimii 10 ani. Pe de altă parte, următoarele 10 județe sunt la 30-50% din nivelul relativ al Municipiului București, iar restul județelor oscilează între ~35% și ~55% din media europeană.

Balanta comercială a decalajelor între regiuni ne arată limitările din punct de vedere al puterii de dezvoltare în regiunile unde forța de muncă a devenit mai scumpă și mai greu de găsit. În schimb, județele în care este înregistrată o performanță mai slabă se confruntă, în realitate, cu un nivel al emigrației foarte ridicat al forței de muncă (care oricum era insuficientă), deficit care se suprapune peste nivelul scăzut al conectării la infrastructură. Pentru a ieși din această spirală vicioasă, avem nevoie de măsuri afirmative care să impulsioneze schimbările cât mai repede. **Bogdan Belciu a remarcat că există o corelație între situația economică și balanta comercială: în vremuri economice bune, consumăm mai mult și importăm mai mult, însă ar trebui să producem mai mult, să exportăm mai mult și să importăm mai puțin**. În cazul României, datele Institutului Național de Statistică (INS) și ale Eurostat pentru perioada 2006-2021 ne arată că **balanta comerțului exterior rămâne ridicată și tinde să crească rapid în perioadele de creștere economică**.

Creșterea în valoare absolută a investițiilor străine nu s-a reflectat însă în creșterea în valoare relativă ca procent din PIB, investițiile străine directe (ISD) din România au rămas la ~40% din PIB, semnificativ sub cele din Cehia, Ungaria și Țările Baltice (Sursă date OECD și BNR). Din acest motiv, **stimularea investițiilor străine trebuie să se producă în paralel cu dezvoltarea unui mediu antreprenorial care să-l complementarizeze și care să ajute investițiile străine să funcționeze și să integreze o parte mai mare din lanțul valoric, contribuind la creșterea exporturilor României**. Populația activă a avut o tendință de scădere în ultimii ani, doar ~70% din populație fiind salariată, cu ponderi similare în sectoarele de comerț și industrie (potrivit datelor prezentate de INS). În același timp, **intermedierea bancară în România rămâne la cel mai mic nivel din Europa**. Dacă includem împrumuturile de la instituții financiare străine, intermedierea este de 47%, față de 90% în Bulgaria, 82% în Cehia, 78% în

Ungaria și 72% în Polonia. Împrumuturile instituțiilor financiare românești către populație și companii înregistrează o creștere marginală (sursă BNR). Propunerea menționată de Bogdan Belciu pentru a stimula intermedierea bancară vizează **înființarea unei Bănci de investiții care să preia o parte din riscul bancar pentru anumite sectoare strategice prioritare, măsură care să fie corelată cu crearea Fondului de investiții, potențialul Fond suveran și o piață de capital mai bună.**

România ar putea beneficia însă de proiecte strategice de anvergură la nivel european (e.g. Romania Gateway, Aviation Valley și Industria Apărării). Folosind poziția geografică strategică a portului Constanța, fluxurile logistice dintre Orient către Europa de Nord și Vest pot fi redirecționate prin România, cu reducerea a peste 2.400 de mile marine față de rutele curente. În schimb, în actualul context reprezentat de războiul la granița de vest a României, investițiile în armament constituie o oportunitate valorificată de către Polonia prin parteneriatul cu S.U.A.

La finalul prezentării, Bogdan Belciu a explicat participanților **semnificația acronimului A.E.R., format din cele trei direcții prioritare pentru dezvoltarea economiei,** și anume:

Atractivitate → soluții pentru a menține și crește atractivitatea României pentru investiții, probleme legate de disponibilitatea forței de muncă, simplificarea interacțiunilor cu autoritățile și stimularea antreprenoriatului;

Expansiune → măsurile necesare pentru a stimula domenii și proiecte strategice în România atât prin investiții românești cât și străine, încurajarea exporturilor, modalități de a sprijini dezvoltarea economică;

Reziliență → sustenabilitatea prin modalități prin care putem consolida poziția României în lanțurile globale de aprovizionare, pentru a face față mai bine șocurilor externe, crearea unui mediu economic rezistent și adaptabil.

Prezentare macro pe tema evoluțiilor recente și a perspectivelor pe termen mediu

Convergența economică în consolidare, aflată în România pe un trend ascendent din 1995 până în prezent, a fost analizată de Andrei Rădulescu, economist șef la Banca Transilvania. Creșterea semnificativă a PIB-ului nominal (potrivit datelor Eurostat) s-a produs în contextul aderării la Uniunea Europeană și a investițiilor străine directe în dezvoltare realizate de marile companii. Dezvoltarea țării noastre a fost susținută în această perioadă de comerțul intra-comunitar, gradul de deschidere al economiei naționale având o creștere cu 50%. În anul 2022, a fost înregistrat un nivel record al investițiilor străine (ISD-uri în valoare de 9,6 mild. EUR, sursă BNR) cu o volatilitate mai scăzută. În primul trimestru din 2023, economia României a crescut cu 2,4%, spre deosebire de scăderea înregistrată în Polonia, Cehia și în Ungaria. În plus, **dependența redusă de importurile de energie din Rusia constituie un important avantaj pentru România în actualul context geostrategic, în perspectiva incorporării în producția internă a resurselor**

din Marea Neagră. Pentru orizontul 2023-2024, prognozele Comisiei Europene indică pentru România un ritm de performanță economică comparativ cu celelalte state din regiune.

Provocarea pe termen mediu este însă reprezentată de menținerea unui nivel ridicat de rezistență structurală, chiar dacă a fost ameliorată contribuția factorilor de producție la ritmul anual al PIB potențial, iar companiile au devenit mult mai rezistente la factorii de șoc. Investițiile productive străine în economie au înregistrat în primele trei luni ale anului 2023 o creștere cu peste 10%. În schimb, **deficitul bugetar rămâne situat la un nivel foarte ridicat, fiind nevoie de reforme structurale în administrație publică și în domeniul fiscal, împreună cu dezvoltarea infrastructurii critice.** De asemenea, **România continuă să se situeze pe ultimul loc la nivel european în domeniul digitalizării (conform indicelui DESI din 2022), chiar dacă dispunem de un sector IT competitiv, a cărui valoare adăugată este însă exportată și nu este încorporată în economie.** În plus, există un dezinteres major față de cercetare și dezvoltare, accentuat de investițiile insuficiente situate sub 0,5% din PIB.

Profesorul Marius Profiroiu a recomandat analiza datelor statistice în corelare cu dimensiunea socială a guvernantei, oferind ca exemplu impactul moderat al evoluțiilor macroeconomice asupra nivelului de trai și ponderea redusă a investițiilor în noile tehnologii. **Cifrele nu sunt totul, motiv pentru care modelul de guvernanță se raportează la cetățenii-beneficiari ai serviciilor publice și ai bunăstării rezultată în urma creșterii economice.** O problemă cu care țara noastră se confruntă în ultimii 10 ani este reprezentată de ponderea ridicată a tinerilor români care au emigrat (peste 1 milion de tineri).

Procesul de transformare a administrației publice din România este îngreunat de faptul că nu există o cultură organizațională axată pe meritocrație, eficiență și performanță, în contextul în care predomină în schimb cultura obedienței față de superiorul ierarhic și un control mai mare asupra sistemului public. Nu este suficient să avem o creștere economică dacă nu este susținută de reforme structurale care să genereze încredere în rândul beneficiarilor. Profesorul Marius Profiroiu a evidențiat rolul important al băncilor în dezvoltarea IMM-urilor și al capitalului autohton pentru a deveni competitivi. **Pentru a-i recruta în administrația publică pe cei mai bine pregătiți, avem nevoie de o salarizare adecvată și atractivă.** La nivel mondial, competiția este acerbă, iar cei care câștigă sunt cei care exportă plus valoare adăugată. Avem o oportunitate strategică, dar este important să o valorificăm prin reforme structurale care nu au fost însă realizate în ultimii 20 de ani. **Pentru o dezvoltare sustenabilă, creșterea PIB-ului trebuie să se reflecte în infrastructură, în restructurarea instituțiilor, în calitatea actului educațional și în bunăstarea cetățenilor.**

Cultura bancară continuă să constituie însă o barieră pentru intermedierea bancară și finanțarea modelelor de business, a menționat Eugen Lascu, consultant financiar și managing partner Thepesia Corporate Advisory. Din păcate, **în România, prevalează covârșitor paradigma centrată pe finanțarea bilanțului, fără ca băncile să dispună de o cunoaștere aprofundată asupra clientului și fără ca acestea să utilizeze modele de reziliență,** motiv pentru care nu pot depăși limitele pe care și le impun prin propria cultură bancară. Eugen

Lascu a subliniat că în sectorul public există un nivel extrem de ridicat de rezistență la schimbare. În lipsa unei strategii de management centrată pe schimbarea mentalității, nu există perspective pentru o transformare reală și sustenabilă.

Ioana Mateș, Președintele Asociației Proiectul România 2030, avocat specializat în domeniul dreptului penal, a semnalat ca problemă structurală existența unui nivel ridicat de influență și de corupție la toate nivelurile în administrația publică din România. Din păcate, impredictibilitatea și dezinteresul au susținut rețelele de corupție să devină foarte eficiente. În acest context, Ioana Mateș a menționat că rolul Asociației Proiectul România 2030 este de a produce politici publice bazate pe date, dialog și dezbateri asupra oportunităților și vulnerabilităților în domeniile strategice.

Directiile de transformare a statului și a administrației publice prezentate de profesorul Diana Tenea se află în relație directă cu capacitatea și voința administrațiilor publice de a realiza un salt calitativ prin digitalizare, transparentă și interoperabilitatea datelor administrative, care să susțină o nouă arhitectură instituțională, administrativă și teritorială, la nivel central și local.

Dezbateri pe tema AER (Atractivitate, Expansiune, Reziliență) pentru economia României

România continuă să rămână atractivă din multe puncte de vedere datorită poziției strategice, chiar dacă și-a pierdut anumite atuuri istorice precum cel al unei forțe de muncă dispobibilă și ieftină, a subliniat Bogdan Belciu în deschiderea ultimului panel al Conferinței. Fără focalizare, România nu poate deveni un stat atractiv și nu puteam avea o creștere în sectoarele strategice ale viitorului, care aduc o valoare adăugată mai mare. Trebuie să ne alegem prioritățile și mecanismele de a le realiza (combinații de ajutoare de stat, identificarea proactivă a firmelor interesate).

Ciprian Păltineanu, Director General al Inspecției Sanitare a Produselor (ISAP), a propus o abordare echilibrată a celor trei piloni (Atractivitate, Expansiune și Reziliență) pentru a dispune de o economie sustenabilă și competitivă și pentru a ne valorifica pe deplin potențialul. În prezent, ne confruntăm însă cu o politică fiscală prociclică care afectează atractivitatea economiei românești, în contextul în care pe agenda publică regăsim propunerea eliminării unor facilități fiscale acordate în sectoarele industriale (precum cel al construcțiilor) unde avem o criză de forță de muncă, o provocare majoră pentru a finaliza proiecte importante strategice pentru România. În lipsa unei consultări publice prealabile, implementarea rapidă a măsurilor fiscale reduce nivelul de predictibilitate și stabilitate fiscală și economică, dar mai ales nivelul de încredere și de susținere pe termen mediu și lung din partea tuturor actorilor economici (angajați, antreprenori și companii). Măsurile pozitive la prima vedere pot să contribuie la defavorizarea unor categorii sociale care nu au un grad ridicat de mobilitate ocupațională, în contextul în care companiile sunt nevoite să restrângă cheltuielile și numărul de personal. Ciprian Păltineanu a oferit

ca exemplu deficitul de resursă umană în sectorul construcțiilor (estimat la un necesar de 80.000 de noi angajați), care pun în pericol realizarea investițiilor prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), Programul Național de Investiții Anghel Saligny și în Programul Operational Infrastructura Mare (POIM).

Investitia în capitalul uman este critică! În egală măsură, **este prioritar ca sectorul public să concureze în mod real cu sectorul privat în recrutarea, salarizarea și profesionalizarea talentelor în România.** **O altă direcție de dezvoltare strategică este reprezentată de îmbunătățirea sistemului educațional, pentru a-l aduce mai aproape de economia reală și de nevoile acesteia.** **Avem nevoie de o schimbare de mentalitate pentru a dispune de o bună guvernanta și pentru a reduce birocratia, dar și de un parteneriat corect și echitabil între sectorul public și cel privat, bazat pe profesionalism, integritate și stimulare reciprocă în domeniul inovării.** Investiția în startup-uri și înțelegerea rolului critic al *angel investors* în formarea capitalului pentru companiile inovative aflate la început de drum se află în relație directă cu tratamentul fiscal acordat acestora - care proiectează și influențează percepția asupra riscului.

Pentru a reindustrializa România, este important ca infrastructura și accesibilitatea rutieră, feroviară, de telecomunicații, energetică și digitală să contribuie la economie, prin monetizarea resurselor într-un mod sustenabil și printr-un nou model care să fie atrăgător pentru investitori. Țara noastră trebuie să se poziționeze la standardele internaționale în materie de energie verde și economia hidrogenului, pentru a beneficia de o poziție cât mai avansată în lanțul de valoare, care să fie atractivă pentru investitori.

Reputația și imaginea României pe plan internațional pot să fie îmbunătățite printr-o abordare comună și unitară de promovare a comerțului bilateral și a economiei din partea agențiilor de promovare a investițiilor, instituțiile administrației publice și a reprezentanților economici. **Antreprenorii continuă să investească și să supraviețuiască, chiar dacă simt că nu au o voce puternică și că nu sunt ascultați.**

Clara Volintiru, Director în cadrul Black Sea Trust of The German Marshall Fund (GMF) și profesor la Academia de Studii Economice din București (ASE) a apreciat ca fiind extrem de valoroase analizele asupra disparităților naționale pentru că pun accentul pe diferența dintre valoarea agregată la nivel național – foarte importantă pentru atractivitatea de piață a României – și distribuția bunăstării pe considerente morale și de multiplicare economică. Cu cât capacitățile productive și economice sunt mai bine distribuite la nivel național, cu cât mai multe efecte de multiplicare vor apărea la nivel local și regional. **O dezvoltare teritorială mult mai bine echilibrată generează o creștere mai mare a calității vieții, care atrage investitorii străini și determină creșterea forței de muncă.**

Conceptul de A.E.R. conturat în urma discuțiilor și dezbaterilor aplicate din grupurile de lucru ale Asociației Proiectul România 2030, reflectă **un model de dezvoltare în care atractivitatea, expansiunea și reziliența sunt interconectate.** Din punct de vedere al lanțurilor de producție la nivel național, este important să ne focusăm pe creșterea atractivității față de

investițiile străine, care vor asigura ulterior, în mare măsură, capabilitățile de export. **Balanta comercială a României este în prezent dezechilibrată și datorită faptului că un producător endogen nu este la fel de competitiv la export ca o companie regională multinatională care dispune de lanțuri de producție și de distribuție bine stabilite.** Clara Volintiru a menționat că nu trebuie să plasăm capitalul endogen și capitalul străin într-o relație de competiție, fiind necesar să facilităm sinergia pozitivă prin dezbateri și măsuri de politică publică. **Sub diverse aspecte cantitative sau calitative, vecinii României care performează mai bine din punct de vedere economic abordează strategia centrată pe consolidarea și dezvoltarea sinergiilor între capitalul engogen și cel străin.** Clara Volintiru a oferit ca exemplu Polonia, stat dispus să promoveze prima schemă de asigurare a investițiilor străine în Ucraina cu condiția ca 20% din investiții să fie subcontractate de către producătorii polonezi, măsură care urmărește conectarea agenților economici din Polonia la rețelele de producție și distribuție regionale și globale ale marilor investitori străini.

Sectoarele strategice care trebuie țarghetate pentru dezvoltarea României nu trebuie să fie limitate doar la perimetrul național, pentru că nu este o cursă cu noi înșine. Modelul de dezvoltare trebuie să țină cont atât de caracteristicile naționale, dar și de ce se întâmplă în jurul nostru la nivel regional și global prin reorientarea profundă către domenii strategice precum energia și noi tehnologii de producție, logistică, IT, apărarea și agricultura cu o importantă valoare adăugată potențială. În acest context, avem nevoie de o analiză sectorială asupra economiei locale pentru a identifica zonele geografice unde este prioritar să accelerăm investițiile pe lanțul de producție, cu evaluarea impactului asupra produsului și a factorilor de risc. Din acest motiv, analiza impactului sectorial local a devenit în ultimele luni o temă de cercetare importantă în cadrul grupurilor de lucru ale Asociației Proiectul România 2030.

Transformarea statului nu reprezintă doar un deziderat al României în fața unor probleme de corupție și ineficiență, fiind o tendință globală orientată în direcția statului investițional. Tara noastră trebuie să dispună de o bancă națională de dezvoltare, de resurse investiționale (din fonduri europene și internaționale), dar mai ales este imperativ să se poziționeze ca un actor economic investițional, condiție necesară pentru a ne alătura noilor tendințe la nivel european. Este important să înțelegem că statul trebuie să fie partenerul și coechipierul sectorului privat (fiind valabilă și viceversa). Din acest motiv, sectorul privat nu se poate raporta la stat numai sub amprenta de reglementatori și de producători de politici fiscale, fiind necesar să caute parteneriatul cu statul pentru a beneficia de cofinanțarea proiectelor investiționale riscante. **Este prioritar să schimbăm mentalitățile din sectorul public și cel privat.**

Marcel Heroiu, specialist în cadrul Băncii Mondiale, a abordat tema conectării inteligente la piețele globale, oferind ca exemplu în domeniul rezilienței modelul Greciei, Portugaliei, Spaniei, Italiei – state care dispun de un nivel ridicat al calității vieții, chiar dacă au atins nivelul maxim de creștere economică. Pentru a ne raporta însă la modelul irlandez, este vital ca România să fie conectată la piața Americii care reprezintă 28% din consumul la nivel global și

care generează cele mai multe inovații disruptive. **Marcel Heroiu a prezentat trei modalități principale prin care România poate accesa pietele din SUA:** 1) prin promovare activă la toate nivelurile (național, regional, județean și local) cu ajutorul agențiilor de dezvoltare, misiunilor diplomatice și economice; 2) prin crearea de facilități pentru firmele private românești, pentru a juca un rol proactiv în atragererea investitorilor și în schimbarea paradigmei; 3) prin educație financiară și prin valorificarea noilor instrumente aflate la dispoziția fiecărui investitor. **Ne aflăm într-o lume din ce în ce mai globalizată și nu putem să fim separați de restul lumii dezvoltate. Dacă vrem să fim parte a unei rețele globale, atunci trebuie să înțelegem că sunt „reguli ale casei” pe care trebuie să le respectăm, chiar dacă nu suntem neapărat de acord.**

De asemenea, este vital să învățăm din greșelile făcute de Ungaria și Polonia, țări membre UE care au fondurile europene blocate și care și-au mutat resursele de la orașele mari care reprezentau motoarele economice către zonele mai slab dezvoltate, cu un impact negativ pe termen lung asupra competitivității. Dacă ne dorim să devenim rezilienți, avem nevoie de un sistem financiar foarte bine dezvoltat. **Propunerile prezentate de Marcel Heroiu s-au raportat la lobby-ul exercitat la nivel european pentru stabilirea unei burse europene, proiect care poate încuraja o competitivitate mai mare și la diversificarea inovațiilor la nivel financiar.**

Cea mai mare provocare la adresa rezilienței, atât pentru România, cât și pentru întreaga lume, este reprezentată de declinul demografic și îmbătrânirea populației. Scăderea populației se reflectă în scăderea piețelor și a nivelului de consum, implicit și asupra nivelului în scădere al competitivității. **Pe termen scurt și mediu, soluțiile sunt îndreptate înspre o mai mare deschidere către fenomenul migrației, pentru a sprijini integrarea și a valorifica cultural, economic și social valoarea adăugată a imigrației într-un mod inteligent care să fie reflectat ulterior în creșterea și dezvoltarea României.**

Eugen Lascu, consultant financiar, a semnalat că pentru dezvoltarea de programe moderne de reziliență, nu trebuie să uităm că cei mai importanți antreprenori au trecut cândva printre spini. Conceptul central propus spre dezbateri de Eugen Lascu a fost cel de „leadership autentic”, politic și corporatist, cu viziune și cu capacitatea de a inspira oamenii. În calitate de Consul Onorific al Republicii Malta la București, Eugen Lascu a prezentat diferența dintre cele două culturi diferite de leadership politic dintre România și Malta, exprimându-și convingerea că realizarea idealului A.E.R. depinde de susținerea oferită de leadershipul politic și corporatist autentic.

Eugen Lascu a analizat pilonul rezilienței din perspectiva corporatist antreprenorială, plasat în contextul unei epoci disruptivă și exponențială, fiind obligați în fiecare zi să identificăm soluții pentru a răspunde la provocările și riscurile care apar într-un mediu marcat de efectele inovației disruptive. De la nivel macroeconomic până la nivel unei companii, imperativul leadershipului este de a asigura continuitatea și creșterea. Condiția esențială a asigurării continuității este reprezentată de dezvoltarea capacității de reziliență și de rezistență la factorii adversi care să te ajute să absorbi impactul negativ, să-l gestionezi și să-l transformi într-un avantaj competitiv prin inteligența competitivă și managementul evenimentului. Pentru a

realiza acest deziderat, este imperativ să-ți dezvolți o capacitate de reziliență, motiv pentru care **Eugen Lascu a dezvoltat propriul model de evaluare a rezilienței și a identificat 4 condiții ale unui leadership preventiv, modern și actual**, reprezentate de: 1) alertarea continuă; 2) dezvoltarea de structuri funcționale agile; 3) anticiparea perspectivelor și 4) adaptabilitatea la provocările oferite de un mediu dinamic și complex. **Până când nu vom înțelege că trebuie să ne schimbăm, nu vom reuși să facem un salt calitativ.**

Vlad Nerău, expert la Academia De Studii Economice, a subliniat că orice indicator economic prezintă anumite limitări, iar măsurarea PIB per capita la paritatea puterii de cumpărare nu ține cont de calitatea serviciilor publice. În cazul României, creșterea economică prin transferuri de tehnologie se datorează recuperării unor decalaje foarte mari, însă de acum încolo este necesară schimbarea paradigmei pentru a investi în inovație, cercetare și dezvoltare, dar rezultatele vor putea apărea pe termen lung. Nu putem trece de la o valoare adăugată scăzută la una ridicată a lanțurilor de valoare dacă nu devenim atractivi și de încredere pentru investitorii străini. **Prioritatea pentru România este reprezentată de asigurarea lanțurilor de aprovizionare strategică prin rezolvarea deficitului comercial de resurse primare. La nivel european, România este o țară de nivel mediu, dar cu pretenții de țară mică, pentru că nu îți valorifică potențialul.**

Profesorul Marius Profiroiu a semnalat importanța investițiilor în educație, pentru a forma elitele, gândirea critică și creativă, capacitatea de dialog și de lucru în echipă a următoarelor generații de antreprenori, cu obiectivul de a deveni competitivi la nivel internațional și totodată promotori ai schimbării de paradigmă. România trebuie să-și propună să aibă cel puțin 3 universități în primele 500 din lume în următorii 10 ani.

Pe baza datelor prezentate și a dezbaterilor generate, Bogdan Belciu a recomandat să ne raportăm la propria țară în raport cu progresele înregistrate de la momentul aderării la Uniunii Europene, pentru că nu mai suntem penultima țară ca putere economică. **Pentru a reuși să realizăm un salt calitativ, avem nevoie de resursă umană competentă și calificată, dar și de un model gândit într-un mod coerent și sustenabil.**

Avocatul Ioana Mateș a oferit ca exemplu dezvoltarea din sectorul privat reflectată prin diversificarea oportunităților și a portofoliului de produse în sectorul de investiții. Problema identificată de Președintele Asociației Proiectul România 2030 este reprezentată de **mecanismele și prevederile legislative deficitare și impredictibile care nu sprijină în mod real industria românească. În România, avem companii reputabile care dispun de o mare capacitate de inovare, însă nu sunt conturate mecanisme adecvate și eficiente de sprijin și consultare cu beneficiarii direcți ai exportului. Un salt calitativ prin promovarea inovatiei, cercetării și creșterii valorii intrinseci a businessului este posibil prin monitorizarea în permanentă și înțelegerea pietelor externe, demers care să vină în sprijinul comunităților economice.** O informare și o cunoaștere minimală nu este suficientă pentru a deveni vizibili la nivel internațional. O altă problemă semnalată de Ioana Mateș vizează **nivelul redus de transparentă și de digitalizare**, oferind ca soluție **propunerea Asociației România 2030 de a**

crea un portal de export care să ofere informații actualizate pentru companiile românești și un mediu accesibil pentru promovarea produselor românești.

La finalul conferinței, mesajul transmis de Ioana Mateș, Președintele Asociației Proiectul România 2030, a evidențiat că **țara noastră nu își poate permite astăzi să piardă și ultima oportunitate oferită de relocarea unor facilități de producție a statelor partenere din zone strategice (precum SUA). Este important să folosim orice cale legală și morală pentru a sprijini mediul economic și pentru a promova capacitatea României de a atrage investiții.**

Întocmit de Vladimir Costea, cercetător și membru al Asociației România 2030.